

meget hurtigere ved den første Fægtning, der foresalder i Krigen, end ved en lang Samværen i Fredsleire. Den gjensidige Følelse af Agtelse og Tillid, som gjør, at Enhver veed, hvorvidt, hvorledes og i hvilken Grad han tør stole paa Andre, kan ikke ret komme tilstede ved Øvelser i Fredstid. Der kan da uden tvivl stiftes Bekjendtskaber, ja, endog undertiden Venstabs, men det er ikke dette, jeg lægger til Grund for den sanne Tillid, som er nødvendig for, at saavel Tropperne som de Commanderende i Krig kunne stole tilbørligt paa hverandre. — Faren ved en Traværelse i de saa Uger, siges der, er ikke stor, men jeg troer dog, at man ikke skal agte den Fare ringe, der kan komme tilstede ved en Traværelse, især da vi hidtil have haft en saa aarvaagen og saa nøie iagttagende Fjende, som vistnok ikke vilde tabe den Omstændighed af Sigte, at den største Deel af Hæren var sammendragen i en Provinds, og Krigen kan komme meget hurtigt. Jeg veed vel, at man hertil vil svare, at den dog ikke kan komme saa hurtigt, at man ikke kan faae Tid til at oversføre de Troppeafdelinger, der ere stationerede i den egentlige Leir, fra den ene Deel af Landet til den anden. Dette kunne vi ogsaa, saafremt vi ere Herrer over Søen, men det er ikke sikkert, at vi altid kunne være det, thi der kommer hver Dag mere og mere foruroligende Efterretninger om, at vor eventuelle Fjende — jeg mener herved den Magt, som vi Alle frygte meest og især have for Sie — daglig forstærker sin Marine, saaledes at det maaste snart vil blive ham muligt at affære den Forbindelse, som vi maatte ønske sikket mellem Landets adskilte Dele, for at en Samvirken af de adskilte Troppeafdelinger kan komme tilstede. — Man har talt om Nytten af Indskibninger og Udskebninger, og den ærede Ordsfører berørte ogsaa dette Punkt, men jeg troer, at en simpel Oversførelse fra den ene Landsdeel til den anden ikke er til nogen egentlig Nytte. Skulle Indskibninger og Udskebninger være frugtbringende for Erfaringen og belærende, maae de foretages paa en ganske anden Maade og meget hyppigt; men det kan ikke stee ved Leire, som ligge inde i Landet. Det er ligefrem givet, at man, saasnart Tropper skulle oversføres fra den ene Deel af Lan-

det til den anden, blot søger at vedligeholde den Orden, som er nødvendig, paa Ind- og Udskebningstødet; men nogen Øvelse for Tropperne troer jeg rigtignok ikke, at en saadan enkeltstaaende Begivenhed er istand til at medføre. Jeg anseer det for en meget nyttig Øvelse jevnligt at foretage Landgange, Debarqueringer og Embarqueringer, men derom er her ikke Tale. Hvor vigtigt det er at have saadanne Øvelser, er anerkjendt, og i andre Stater, navnlig i Frankrig, øves Tropperne meget deri, hvoraf vi ogsaa have seet Frugterne. Jeg skal anføre et Exempel herpaa fra den Krig, den ærede Ordsfører nævnte, nemlig Krimkrigen, idet 3 franske Divisioner i September 1854 bleve udslebte i 4 Timer, og endel af de øvrige Tropper kunde ogsaa være blevne det, dersom de ikke havde været udsendt paa en Expedition, hvilket medførte, at de ikke kunde blive udslebte før den følgende Dag. Dette er altsaa Frugten af saadanne Øvelser, men det synes mig ikke, at man her har haft Sligt for Sie. — Hovedbestræbelsen maa vistnok være saameget som muligt at localisere Forsvaret, medens man paa samme Tid maa bestræbe sig for at sammendrage Forsvarskræfterne. At localisere Forsvaret er, som jeg allerede tidligere har tilladt mig at antyde, nødvendigt paa Grund af, at vi ikke altid fra de forskjellige Landsdele ville være istand til at hde hinanden gjensidig Understøttelse; men for at kunne sammendrage Forsvarsevnen paa eet Punkt, er det ligefrem en Betingelse, at man, saasnart det har viist sig, imod hvilken Landsdeel Fjenden retter sit Angreb, kan samle den størst mulige Forsvarskraft der. Det var derfor, at jeg under Hærlovens Behandling ifjor havde saameget imod den derved truffne Foranstaltning med Hensyn til Bornholm, nemlig at de Værnepligtige derfra skulde kaldes herover, og jeg har ikke senere haft mindste Anledning til at fortryde de Udtalelser, jeg dengang fremførte, ligesom heller ikke, at jeg stemte imod denne Foranstaltning. Det forekommer mig, at vi i den seneste Tid have seet en dunkel Øttring om Usikkerheden for vor Fjende af at besidde et strategisk Punkt i Østersøen, og at dette strategiske Punkt muligen kunde være den Ø, som jeg nu hentydede til . . .